

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953 — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 5. marca 1935.

Štev. 26.

Gospodarske ljudi v parlament

S posebnim optimizmom in zadoščenjem so pozdravili novo vladno g. Jevtića zlasti gospodarski ljudje, ker so bili takoj od vsega početka prepričani, da bo nova vlada posvetila svojo pažnjo posebno gospodarskim vprašanjem. Da je bilo to upanje upravičeno, je vlada g. Jevtića takoj dokazala tako s svojo deklaracijo, ko tudi s svojimi prvimi in odločnimi ukrepi za zboljšanje gospodarskega stanja. V svoji deklaraciji je vlada priznala, da je dosegla dajčna obremenitev že svoj maksimum, da potrebuje gospodarstvo nujno pomoč in obenem je izjavila, da bo v svrhu uspešnega boja proti posledicam krize iskala sodelovanja gospodarskih krogov. Vse to so bile besede, ki so bile govorne našim gospodarstvenikom iz srca in zato nič ne pretiravamo, če rečemo, da je takoj po onih ukrepih vlade in njene deklaracije nastal nov optimizem v gospodarskih krogih in da se je začutilo v vsem gospodarstvu osvežujoče olajšanje.

Nastala volilna borba je naravno čisto gospodarsko delo vlade nekoliko omejila in nastala je potreba, da je vlada naglasila tudi svoja čisto politična načela. To je povzročilo, da so nekateri zaradi tega sklepali, da je poudarek vsega vladnega bodočega dela v prvi vrsti na političnem polju in šele v drugi vrsti tudi na gospodarskem. Z zadoščenjem pa moremo to mnenje označiti kot napačno, kajti vlada g. Jevtića je ostala zvesta svojemu programu, ki polaga največjo važnost na rešitev gospodarskih vprašanj, ker je od tega odvisno zboljšanje sedanjih težkih razmer. In da je to naše mnenje pravilno, nam dokazuje pomembni programatični govor ministra dr. Marušića, ki je na izredni skupščini sreske organizacije JNS za ljubljansko okolico dejal po »Jutru« med drugim naslednje:

Sedanja doba je nova tudi zavoljo nastalih novih socialnih in gospodarskih razmer. Svetovna kriza je vedno močnejša. Kmetijski pridelki nimajo cene in kmetijski stan je na tleh. Če pa je kmet izločen kot konzument, je to zlo za vse druge stanovce. V programih prejšnjih vlad ni bilo jasnega gospodarskega in socialnega programa. Zato mislim, da nimajo prav oni časopisi, ki hočejo težišče te volilne borbe postaviti na prvi del programa predsednika vlade g. Jevtića, to je političnega. Bistvo vprašanja je: manj politiziranja in več gospodarstva! Gledati moramo na to, da damo novega razmaha gospodarskemu življenju. Vlada sama je šla brez velikih fraz na delo. Nato je omenil minister dr. Marušić že znana dejanja vlade ter naglasil potrebo, da ima narod zaupanje v vladno, da more vlada z večjim uspehom nadaljevati svoje delo. V zvezi s tem je tudi minister dr. Marušić naglasil nujno potrebo, da se pritegnejo k delu tudi novi ljudje.

Naziranje gospodarskih ljudi se je torej izkazalo kot pravilno in vladna skrb bo predvsem posvečena gospodarskemu delu. Da more imeti to delo res dobre uspehe, pa je sodelovanje gospodarskih ljudi conditio sine qua non. To sodelovanje gospodarskih ljudi pa se naravno ne more in ne sme izrpati le v posvetovalnem sodelovanju zbornic in drugih gospodarskih organizacij, temveč se mora raztezati tudi na zakonodajno delo. Ni pa to delo mogoče, če ni v našem prvem in najvažnejšem zakonodajnem telesu gospodarskih ljudi in zato logično sledi iz gospodarskega programa vlade zahteva: gospodarske ljudi v parlament!

Ni mogoče, da bi parlament in njegovi odbori dali narodu gospodarsko dobro za kome, če niso v njegovih vrstah ljudje, ki so usposobljeni za reševanje gospodarskih vprašanj. Če bo parlament imel v svoji sredi same edinole politične ljudi,

potem bo tudi poudarek vsega njegovega dela v političnih vprašanjih, dočim se bodo gospodarska vprašanja reševala le tako mimogrede, kakor bodo pač nanesele razmere in trenutno razpoloženje skupščine. Da se na ta način gospodarska vprašanja ne morejo pravilno rešiti, je dokazala izkušnja že več ko dovolj. Zato pa nam je tudi ostala cela kopica nerešenih gospodarskih vprašanj in zato tudi ne pridemo nikamor naprej, temveč se že leta gibljemo v začaranem krogu, vse naše gospodarstvo pa pri tem propada, da se vsled tega slabi moč naroda in države.

Treba že enkrat stopiti iz tega začaranega kroga nerešenih gospodarskih vpra-

šanj in popolnega gospodarskega mrtvila in zato treba poslati v parlament ljudi, ki bodo dali pravo smer in vsebino parlamentarnemu delu. Ti ljudje pa so in morejo biti le gospodarski ljudje in zato je odvisno blagostanje našega naroda, pa tudi dvig državne moči, od števila in kakovosti gospodarskih ljudi, ki bodo v parlamentu. Zato dela za blagostanje našega naroda le tisti, ki si prizadeva, da pride čim več in čim bolj odličnih naših gospodarskih ljudi v parlament. Rešitev iz sedanjega težkega stanja je zato v zahtevi: čim več gospodarskih ljudi v parlament! Usodna napaka bi bila, če bi se ta zahteva prezrla pri sestavi kandidatnih list.

Ženeva in njene kulise

Predavanje generalnega tajnika industrijskih korporacij dr. Dj. Čurčina v ljubljanskem klubu

Ženeva, kot sedež Društva narodov, se vedno bolj uveljavlja kot močan faktor v mednarodnem političnem, gospodarskem in socialnem življenju, pa čeprav se dostikrat čuje v javnem življenju zaradi raznih neuspehov Društva narodov zelo površna sodba, da je veljava te najodličnejše mednarodne organizacije vedno manjša. Zato je dobro in koristno, če spoznajo naši ljudje pravi pomen Ženeve ter njen vpliv na mednarodno življenje, pa tudi ves potek zakulisnega življenja, ki se odigrava v Ženevi in ki je dostikrat odločilnega pomena.

Kaj je danes Ženeva in kako je za njimi kulisami, o tem je na silno zanimiv način predaval pretekli petek v ljubljanskem klubu gen. tajnik Centrale industrijskih korporacij in naš stalni delegat pri Mednarodnem uradu za delo, g. dr. Djoka Čurčin. V lepem govoru je predstavil predavatelja agilni predsednik kluba dr. Windischer, nakar je povzel besedo predavatelj dr. Čurčin. Iz njegovega predavanja posnemamo:

Kaj je Ženeva.

Za neromantične ljudi, ki poznajo mednarodno pravo, je Ženeva skupni pojav za mirovna določila o ustanovitvi Društva narodov in Mednarodnega urada za delo. Dejansko tudi odgovarja vsa organizacija obeh teh ustanov mirovnim določilom. Kakor pa se vrednost borznih papirjev določa navadno v kulisi, tako se tudi sklepi Sveta in skupščine D. N. navadno določajo v kuharjih ali še bolj uspešno na raznih večerjih. Je pa to tudi edini način, da se popravijo nedostaki mirovnih določil. Kajti kako bi sicer bili mogoči sklepi Sveta D. N., ko pa se za njih zahteva soglasnost vseh članov, ali pa sklepi Medn. urada za delo, za katere je potrebna 2/3 večina popolnoma enakopravnih članov. Kako pa bi tudi prišle sicer velesile do vpliva, ki odgovarja njih sili in pomenu na svetu? Če poleg pomena zakulisne borbe upoštevamo še to, da so vse države mnogo bolj sebične, lakomne in licemerne ko ljudje in da se ta lastnost zaradi heterogenosti teh ustanov ne ublaži, potem pač razumemo, če obe ženevski organizaciji ne funkcionirata tako, kakor bi si želeli idealisti.

Po mirovnih določilih sta obe ženevski ustanovi naperjeni proti vojni in proti vsaki politični, gospodarski ali socialni krivici. Delo za mir pa je težje ko delo za vojno, še težje pa je določiti, kaj je politična, socialna ali gospodarska krivica. Zato se obe ženevski ustanovi predvsem trudita, da preprečita konflikte med narodi in olajšata soglasje in sporazume. Če pa že kdo noče sporazuma, da se potem poveča krog njegovih nasprotnikov in s tem zaduši njegova želja po prepiru.

Socialna in gospodarska pravica ter mir med ljudmi sta glavni namen obeh institucij. To je mogoče doseči le z gojitvijo mednarodnega sporazumevanja in sodelovanja, kajti čim večja miroljubnost je na svetu, tem lažje je tudi dosegljivo sporazu-

mevanje. Zaupanje narodov je nadaljnje sredstvo za sodelovanje. Že pred vojno ni bilo dosti zaupanja med narodi, po vojni pa ga je bilo še manj. Treba je bilo zato odpreti šolo za zaupanje in ta šola je D. N.

Dostikrat se je razpravljalo o tem, če je Ženeva res najbolj pripravno mesto za go-

jitev tega zaupanja. V resnici je to mesto kalvinske biblije in Rousseaujeve socialne pogodbe, kjer se zbira vsa vloga in ženevska burja, znana pod imenom »la bisce«, najmanj pripravno za to. Vendar pa so vse kronane glave in mnogi kralji duha od Karla Velikega pa do našega kralja Petra I., iskali in našli tu zatočišče. A poleg tega je Ženeva ob najlepšem jezeru na vrhu tega je v Švici rešeno vprašanje Babilonskega stolpa, da vsak lahko govori v svojem jeziku, a se vendar vsi razumejo. Kakor pravi njih pregovor: »Ob deutsch ob welsch, c'est tout egal, le même soleil scheint überall« V Ženevi obstoji tisti duh, ki je pritegnil sem že preje Rdeči križ in ki blagodejno vpliva na vse delegate, ki pridejo v Ženevo. Zalibog pa ta duh izhlapi, ko se delegati vrnejo v svoje domovine in potem izdajajo odredbe, ki se ne ujemajo z duhom Ženeve.

Od časa do časa se vedno ponavljajo govornice, da se preseli DN na Dunaj. Na te govornice odgovarjajo Ženevčani, da bodo potem vsaj poceni kupili palačo DN in govornice zopet vtihnejo, čeprav bi gurmani in lahkotivci na Dunaju bolje živeli ko v Ženevi, kjer se kalvinski duh uspešno bori proti dobri francoski kuhinji in veselemu pariškemu razpoloženju.

(Dalje prihodnjič.)

Proti monopolu šolskih knjig in zvezkov

Solidaren nastop vseh interesentov papirne, grafične in knjigoveške stroke proti nameravanemu monopolu

Po neuspehu monopola šolskih zvezkov se pripravlja sedaj tudi še monopolizacija šolskih knjig. Mesto da bi nas en neuspeh izučil pa se hoče sedaj ponosno eksperiment ponoviti v še večji meri. Kakor da država že ne bi imela zadosti izgub pri nekaterih državnih podjetjih, da bi si sedaj nakopala še nova deficitna podjetja.

Pa neglede na to težko gospodarsko škodo ponesrečenih eksperimentov je treba z vsjo odločnostjo zavrniti nameravano monopolizacijo šolskih knjig, ker bi zaradi nje propadla cela vrsta gospodarskih podjetij in bi se vsled tega še povečala brezposelnost. Zato je bilo nad vse pravilno, da so vse zainteresirane stroke, delodajalske ko delojemalske, v največji solidarnosti nastopile proti tej nameravani in vseskozi škodljivi monopolizaciji.

Na vseh konferencah vseh prizadetih organizacij je bila po temeljiti proučitvi vsega vprašanja sprejeta resolucija, ki se glasi:

»Konferenci lastnikov tiskarsko-knjižnih podjetij, založnikov, knjigarjev, cinkograf, zbornic za trgovino, industrijo in obrt, društva »Šola in dom«, združenja grafičnih faktorjev Jugoslavije ter organizacij knjigovozov ter vseh grafičnih obrtov in papirne stroke iz Beograda, Zagreba in Ljubljane, sklicani zaradi nameravane monopolizacije šolskih knjig in razpisane natečaja za njih sestavo, sta na sejah dne 19. in 28. februarja sklenili soglasno to resolucijo:

L. 1929 je stopil v veljavo zakon o šolskih knjigah za narodne, meščanske, učiteljske in srednje šole, s katerim so bili v največji meri prizadeti šolski, narodni, kulturni, državni in zasebni interesi. Da se skozi celih pet let ni začel izvajati ta zakon, pač dokazuje, da so morali obstojati proti izvajanju tega zakona tako veliki razlogi, katerih se ni moglo omaloževati.

Vršeč svojo državljansko dolžnost in upoštevajoč državne, šolske, kulturne, nacionalne in zasebne interese se obračajo podpisani zastopniki prizadetih stanov in poklicev na vse odločujoče činitele, da jih še v pravem času seznanijo z vsemi odtenki tega vprašanja in da jih opozore na dalekosežne posledice, ki bi jih mogla

povzročiti uporaba zakona o šolskih knjigah.

Zastopniki podpisanih organizacij zlasti ugotavljajo:

1. da imajo šolske knjige velik vpliv na vse kulturno življenje naroda. Zato morajo biti na višini tako po svoji vsebini ko tudi v tehničnem in jezikovnem pogledu.

2. Izdajanje in naklada šolskih knjig se mora ravnati po naslednjih načelih:

Šolske knjige morajo biti vsebinsko, jezikovno in pedagoško pravilno sestavljene. Kakor pa se vidi iz razpisane natečaja za Dravsko banovino, ni v zadostni meri predvideno, da so knjige spisane v slovenskem jeziku. Cena šolskih knjig mora biti nizka. Dobro in tehnično dovršene šolske knjige so mogoče samo, če ni prepuščena svobodni konkurenci samo njih sestava, temveč tudi njih zaloga in naklada.

Država si naj pridržijo samo pravico dovoljevanja in potrjevanja knjig.

3. Dosedanji monopol šolskih zvezkov se je izkazal v praksi kot škodljiv. Monopolski zvezki namreč nimajo samo slabšega papirja in niso le slabše opremljeni, temveč so tudi slabše izdelani in ne odgovarjajo zahtevam moderne metodike. Pri tem pa so za 25 do 50% dražji od mnogo boljših zvezkov zasebnih založnikov. Ker je treba vse monopolne zvezke plačati naprej, je s tem tudi njih nabava otežkočena.

Zato je popolnoma upravičen strah, da se bodo ti in še drugi nedostaki pokazali tudi pri monopoliziranih šolskih knjigah.

4. Natečaj za sestavo šolskih knjig za narodne šole ne upošteva pedagoškega načela koncentracije pouka v teh šolah, temveč odreja za posamezne predmete celovito vrsto novih šolskih knjig, ki se dosedaj niso uporabljale. Potem takem monopolu ne bo pocenil, temveč občutno podražil pouk, kar bodo posebno težko občutili oni sloji, ki že danes komaj zmorejo stroške za šolanje svojih otrok.

5. V zasebnih tiskarskih podjetjih je dovolj strokovno izurjenega osebja, da se morejo napraviti tudi najbolj fina dela. Imamo tudi tehnično moderno opremljene tiskarne, ki morejo po kvaliteti in ceni svojih izdelkov konkurirati, dočim državne

tiskarne ne morejo zadostiti tako težki nalogi, kakor je tisk šolskih knjig.

6. Že danes je nad 50 odstotkov grafičnega in knjigoveškega osebja brez posla. To stanje bi se še poslabšalo in sedanja brezposelnost še povečala, če se z monopolizacijo odvzame zasebnim podjetjem tisk šolskih knjig.

7. Tiskarne so tudi sedaj trpele zaradi pomanjkanja dela. To stanje, ki je nastalo deloma zaradi krize, zlasti pa zaradi čezmernega števila državnih tiskarn, bi se z monopolizacijo šolskih knjig samo še povečalo. Monopol grozi, da uniči stara in solidna tiskarska podjetja, kar bi bilo v veliko kulturno škodo narodu in državi.

8. Prav tako pa bi monopolizacija uničila tudi knjigoveška podjetja, ki se že itak težko bore za svoj obstoj.

9. Poleg tiskarn in knjigoveških podjetij pa bi bila z monopolizacijo šolskih knjig uničena tudi založništva, ko tudi knjigarji. Vsa ta podjetja se že sedaj bore z velikimi težavami, ker so težko zadeta od gospodarske krize, ker jim je država poleg odvzema prodaje šolskih zvezkov, odvela tudi prodajo tujih časopisov ko tudi založbo tiskovin.

10. Monopolizacija šolskih knjig bi se onemogočila založnikom, knjigarjem in tiskarnam zalaganje druge znanstvene in zabavne literature, ker so se iz dohodkov od šolskih knjig vsaj nekoliko krile izgube, ki so jih večinoma imeli pri izdajanju druge literature. Zato pomeni monopol šolskih knjig veliko kulturno in narodno škodo.

Založniška podjetja so pretrpela dosedaj ogromno škodo, ker se je odrekla ponovna aprobacija mnogim šolskim knjigam, vsled česar so se morale uničiti velike količine šolskih knjig.

11. Z monopolom na šolske knjige in šolske zvezke onemogoča država obstoj velikemu delu gospodarskih podjetij in njihovih namestencev. S tem škoduje tudi državnim dohodkom. Ta izpadek davkov

znaša več, kakor pa bi mogel dati, v resnici več ko dvomljivi dobiček, ki bi ga država dosegla z zalaganjem knjig in zvezkov.

Na podlagi navedenih kulturnih, pedagoških, socialnih in gospodarskih razlogov prosimo, da ministrstvo za prosveto razpisani natečaj preključa in da se v sporazumu z vsemi zainteresiranimi krogi izdela nov zakon, ki bi upošteval vse preje navedene razloge in ki ne bi vseboval niti v najmanjši meri določila o monopolizaciji šolskih knjig in učil.

Za prehodno dobo pa naj se dovoli uporaba dosedanjih šolskih knjig. S tem bodo prihranjeni staršem novi izdatki, založniki obvarovani velikih izgub, vse naše gospodarstvo pa nepregledne gospodarske škode.

To resolucijo, ki so jo podpisale vse prizadete organizacije, med njimi tudi Zbornica za TOI v Ljubljani in Združenje trgovcev v Ljubljani, zastopana po zborničnem svetniku Ivanu Bahovu, je izročila posebna deputacija predsedstvu ministrskega sveta ter osebno prosvetnemu ministru, trgovinskemu ministru dr. Vrbaniću, finančnemu ministru dr. Stojadinoviću in ministru za socialno politiko in narodno zdravje dr. Marušiću. Vsi ti gospodje so deputacijo zelo ljubezljivo sprejeli in posebnost dr. Marušić se je potrudil, da je deputaciji čim bolj ugledil pot. Enako je dr. Vrbanić, kot naš praktični gospodarski človek v celoti usvojil stališče deputacije. Zelo lepo je bila sprejeta deputacija tudi od finančnega ministra dr. Stojadinovića, ki je tudi pri tej priliki dokazal, da je človek, ki gleda resnici v oči, ki pozna potrebe gospodarstva in ki hoče in tudi zna pomagati našemu gospodarstvu. Moremo zato z vso upravičenostjo upati, da bo imela intervencija grafičnih, založniških, knjigoveških in papirniških podjetij, poplenu uspeh in da se z monopolizacijo šolskih knjig ne bo obnovil že enkrat ponesrečeni eksperiment.

met naglo pada in je bil preteklo leto za več kot 60% manjši od leta 1929. Kdor se bavi s politiko ali se zanima zanjo in zasleduje njen razvoj, naj ugotovi njeno zvezo z gospodarskim razvojem in z mednarodno trgovino. Po letu 1929. so se začele drugačne trgovinske pogodbe. Naš izvoz so najbolj zadele pogodbe z največjimi ugodnostmi. Tako je n. pr. Italija in tudi Avstrija sklenila z Ogrsko ugodnostno pogodbo, po kateri je Madjarska izvažala pridelke svojega poljedelstva in živinoreje.

Naša država teh ugodnosti ni uživala, (saj niti njihovega obsega ne poznamo), in naš izvoz je hudo trpel. Težki udarec mednarodni trgovini je bil otawski sporazum.

Zadržalo mednarodni trgovini so kliring in kontingenti.

Kliring smo poznali že pred vojno, toda takrat je bil kliring odlična naprava, katera je pospeševala mednarodno trgovino. Takrat se je uvoz iz katerekoli države lahko plačeval s terjatvami in devizami za izvoz v katerokoli državo. Tu ni bilo nikakih ovir in takrat so banke v devizni trgovini lepo zaslužile z arbitražo. Danes pa pomeni kliring, da moremo plačevati svoje nakupe le v tisti državi, v kateri imamo dobroimetje za izvoz. Ne more se tedaj kupovati, kjer je najceneje in najugodnejše in ne plačevati to z dobroimetjem iz izvoza v katero drugo državo. Danes kliring ovira blagovni promet in ni več plačilni pripomoček, temveč je le trgovinsko-politično sredstvo.

Ne more biti govora o kakem uspevanju mednarodne trgovine, če se ta omejuje s kontingenti, t. j. če se naprej določi, koliko se bo v kateri državi kupilo in prodalo. Kontingenti se prilagodevajo medsebojnemu prometu. V resnici sta kliring in kontingent le sredstva za oviranje zunanje trgovine.

Pot iz zagate je zato le v tem, da se zopet omogoči lažja izmenjava blaga in s tem delitev dela, ki edina more omogočiti prosperiteto, kakršna je vladala pred izbruhom krize.

Politične vesti

»Delavska politika« objavlja, da vlože socialisti svojo kandidatno listo.

Virginio Gajda je objavil v »Giornale d'Italia« članek, v katerem opisuje politični položaj v Evropi. Naglašja miroljubnost Mussolinija ter pravi, da so se sedaj zboljšali tudi odnosi med Italijo in Jugoslavijo. Rimski sporazum je v tej meri očistil ozračje, da se more govoriti o novem razmerju med Jugoslavijo in Italijo. Pričakovati je novih vidnih potrdil zboljšanja odnosov med obema državama.

Turška vlada je po končanih splošnih volitvah demisionirala. Velika narodna skupščina, ki se je sestala dne 1. marca, je soglasno zopet izvolila za predsednika republike Kemala Atatürka. Sestava nove vlade je bila zopet poverjena Izmet paši, dosedanjemu predsedniku vlade in enemu prvih sodelavcev Kemala.

Titulescu odpotuje še ta mesec v Moskvo, kjer se bo pogajal s sovjetsko vlado o vseh vprašanjih, ki so še nerešena med Rumunijo in Rusijo. Maja meseca pride v Bukarešto Litvinov.

Še pred prihodom zun. ministra Simona v Berlin odgovorita Francija in Anglija Nemčiji lečeno sicer, vsebini obeh not pa bosta isti.

Podonavski pakt je zopet v ospredju. Med vsemi podonavskimi državami naj bi se sklenil pakt, s katerim bi se vse podonavske države medsebojno zavezale, da ena drugi priskoči z vsemi sredstvi na pomoč, če bi kdo napadel neodvisnost ali državno ozemlje ene od njih. Sklenitev takšnega pakta otežkoča Madjarska s svojim večnim in že bošnim revizionizmom ter v zadnjem času tudi Avstrija s svojo zahtevo po obnovi habsburške monarhije.

Pariski »Temps« naslavlja v komentarju o izročitvi Posarja Nemčiji na nemški naslov opozorilo, da ne more biti govora o tem, da bi posarski primer postal precedenčni primer za druge dežele z nemškim jezikom in nemško kulturo. Plebiscit se je dovolil samo Posarju, dočim je usoda drugih pokrajin z nemško manjšino odločena že z mirovnimi pogodbami.

Lloyd George je poslal MacDonaldu pismo, v katerem mu poruša svoje sodelovanje za rešitev gospodarske krize. MacDonaldu mu je odgovoril, da rad sprejema njegovo sodelovanje in da bi ga rad kmalu preje pozdravil v vladi.

Poljski vladni list »Kurier Poranny« je ostro napadel nemško vlado, ker skuša razediti francosko in angleško vlado. Napad poljskega vladnega lista je napravil na nemške uradne kroge zelo mučen vtis.

Madjarski notranji minister dr. Keresztes-Fischer je po daljšem razgovoru z državnim upraviteljem Horthyjem demisioniral.

Na seji madjarske vlade je po demisiji notranjega ministra prišlo do ostrih nesoglasij, nakar je demisioniral tudi Gembeš. Državni upravitelj je demisijo njegovega kabineta sprejel.

Novo madjarsko vlado je sestavil zopet Gembeš. V oficialnem sporočilu se pravi, da je demisioniral, da razčisti položaj, ker je negotova situacija škodovala Madjarski na znotraj in na zunaj. K temu sporočilu je treba dostaviti, da se z drugo Gembešovo vlado ni položaj niti najmanj razčistil.

Vse javne shode je prepovedala madjarska vlada. Prepoved da je le začasna, kakor se zatrjuje z vladne strani, a bo menda ostala prepoved zelo dolgo v veljavi, ker je pač opozicija proti sedanjemu madjarskemu režimu vsak dan močnejša.

Velike demonstracije so priredili hitlerjevci na Dunaju. Povsod so raztrosili letake, v katerih pozivajo prebivalstvo, da proslavi priključitev Posarja k Nemčiji. Ostro napadajo tudi vlado Sušnika zaradi njene italofilske politike. Policija je aretirala okoli 50 demonstrantov.

Papen je padel baje v nemilost, ker ni mogel prepričati Sušnikovega potovanja v London in Pariz.

Abesinski cesar je izjavil, da ni Abesinija mobilizirala niti enega vojaka.

Iz Napolja so odpotovali novi transporti italijanskih čet v Afriko. Tudi vojni material se prevaža v vedno večjih količinah v Afriko. Oficialno pa se še vedno zatrjuje, da ni nevarnosti za vojno med Italijo in Abesinijo.

Ameriški letalski polkovnik Hubert Julien je prišel s 15 piloti v London. Julien je črnc in prav tako tudi vsi piloti. Prijavili so se abesinskemu cesarju kot dobrovoljci, da branijo zadnjo v resnici neodvisno državo svoje afriške domovine, kakor je izjavil Julien.

Fr. Zelenik:

Pot iz zagate

V gospodarskih predelih inozemskega časopisa in v tujih strokovnih listih vedno in vedno čitamo pritožbe, kako razne ovire, katere delajo narodi in države mednarodni trgovini in medsebojnemu izmenjavanju dobrin, zmanjšujejo proizvodnjo, večajo brezposelnost, povzročajo finančno negotovost in ubijajo denarno vrednost. Trgovina naj bi bila prosta vseh sploh. Posebno zamerjajo poljedelskim državam, da ustanavljajo svojo industrijo, namesto da bi te države kupovale od industrijskih držav njihove industrijske izdelke, ki bi bili cenejši, kakor pa so na novo ustanovljene domače industrije. Take in enake vsebine so vsi ti članki in razprave.

Toda vsakemu čitatelju mora pasti v oči, da ravno tisti narodi in ravno tiste industrijske države, katerih časopise najbolj obsoja razne ovire mednarodni trgovini in najbolj naglašja potrebo medsebojnih gospodarskih in trgovinskih stikov, medsebojnega zaupanja in podpiranja, da ravno tiste industrijske države delajo največje ovire uvozu pridelkov poljedelstva in živinoreje tistih poljedelskih držav, katere naj bi ne ustanavljale svojih industrij, temveč kupovale vse v industrijskih državah. Ravno industrijske države se najbolj trudijo, da bi postale neodvisne glede poljedelskih pridelkov od drugih narodov.

Svetovna vojna je pokazala velikanski pomen poljedelstva in njegove proizvodnje. Zato se po svetovni vojni vse industrializirane države trudijo na vse kriplje, da bi povečale proizvodnjo svojega poljedelstva. Poljedelske države pa podpirajo z vsemi sredstvi in na vse načine ustanavljanje in utrjevanje industrije na svojem ozemlju. Industrijske države hočejo postati neodvisne od tujega uvoza poljedelskih proizvodov, ker s tem povečajo svojo bojno moč, poljedelske države pa hočejo industrializirati svojo zemljo, da bi ne bile primorane uvažati dragih industrijskih izdelkov, katerih ne morejo plačevati brez izvoza svojih pridelkov. Vsaka država hoče postati popolnoma neodvisna od sosedov in tujine. Države se obdajajo s carinskimi obzidjem neverjetne višine. Pripominjamo pa takoj na tem mestu, da to carinsko obzidje vendarle ni dovolj visoko, da ga ne bi mogla prelezati tista zlo znana kriza. Ta se ni ustavila pred nikakim obzidjem, vsepovsod se je razlezla.

Ravno kriza v gospodarstvu vseh narodov in vsega sveta je pokazala, da so vsi

narodi odvisni eden od drugega in da je nemogoče ustvariti gospodarsko popolnoma neodvisno in zaključno ozemlje. Omejevanje gospodarskih zvez sosedov s sedem, naroda z narodom, stremenje po gospodarski osamosvojitvi, zidanje carinskega obzidja ubija in otežkoča medsebojne gospodarske odnose ali istočasno tudi postruje gospodarsko krizo.

Pred svetovno vojno je obstajala mednarodna delitev dela in ravno vsled te delitve dela je z velikansko naglico naraščala mednarodna trgovina, naraščalo je pa tudi blagostanje vseh narodov in držav. Leta 1913. je znašala vrednost mednarodne trgovine skoraj 89 milijard dolarjev.

Današnje stremenje narodov po gospodarski osamosvojitvi, po zadovoljstvu samega sebi, ovira mednarodno trgovino, zmanjšuje delitev dela, večja nezaposelnost v industrijskih državah, onemogoča izseljevanje iz poljedelskih držav, sili široke sloje revnih, da stradajo kruha in da se ne morejo obleči in obuti, čeravno je žita več kot dovolj, čeravno so tvorniška skladišča vseh industrij prenapolnjena in tvornice ne morejo izrabljati svoje storilne sposobnosti. Stotisoči vagonov živil in stotisoči vagonov industrijskih sirovin se uničujejo, milijoni pa poginjajo od gladi.

Vsi vemo, da je temu velikanskemu zastoju v mednarodni trgovini, tem težočam v vsem gospodarstvu krivo ravno medsebojno nezaupanje, medsebojno tekmovanje v oboječnosti, vsestransko pripravljanje za prihodnje klanje in obračunavanje.

Poljedelske države ne morejo izvažati svojih pridelkov in zato ne morejo plačevati nakupa industrijskih izdelkov industrializiranih držav, ker te ne kupujejo poljedelskih pridelkov. Zato so poljedelske države prisiljene, da podpirajo ustanavljanje industrije na svojem ozemlju.

Velikemu zastoju v gospodarskem življenju vseh narodov je kriva njihova gospodarska politika.

Vsak narod, vsaka država bi rada bila le prodajalec, nobena pa kupec. Radi vedno večjih ovir mednarodni trgovini, mednarodnemu izmenjavanju dobrin, pada svetovna proizvodnja dobrin, obubožavajo narodi, pada potrošek, izgublja vrednost denar.

Do leta 1929. se je mednarodna trgovina razvijala še kolikor toliko, saj je taga leta dosegla vrednost skoraj 68 milijard dolarjev. Od takrat pa mednarodni pro-

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvaja
najsolidnejše
KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Visoko odlikovanje Ljubljanskega velesejma

Uprava Ljubljanskega velesejma je bila od maršalata dvora dne 1. t. m. obveščena, da bodo prireditve XV. mednarodnega spomladanskega velesejma od 1. do 11. junija in »Ljubljana v jeseni« od 5. do 16. septembra t. l. pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II.

Prejšnjim prireditvam Ljubljanskega velesejma je bil pokrovitelj blagopokojni Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj. Da je po Najvišji odločitvi sedaj naš ljubljenski mladi vladar prevzel pokroviteljstvo nad letošnjimi prireditvami Ljubljanskega velesejma, dokazuje, kako cenijo najvišji činitelji države vztrajno in vsem neprilikam kljubujoče delo te ustanove v procvit in blagor gospodarstva.

Izterjevanje manjkajočih taks

Pri nekem okrajnem sodišču je neka trdka vložila neko nezadostno kolkovano opominsko tožbo. Sodišče je brez poziva stranki, da dokoljuje tožbo, odstopilo zadevo pristojni davčni upravi, ki je nato kaznovala trdka na plačilo manjkajoče takse ter kazensko takso v dvakratni višini. Proti tej obsodbi se je pritožila trdka na finančno direkcijo, ki pa je pritožbo zavrnila. Na tožbo trdke je nato upravno sodišče v Celju razsodbo davčne uprave razveljavilo, ker je sodišče dolžno, da pisмено pozove stranko, če ne prisostvuje sodnim dejanjem, naj doplača manjkajočo takso. Če stranka tega v osmih dneh ne stori, šele potem je postopati tako, kakor je postopalo sodišče, da je namreč zadevo odstopilo pristojni davčni upravi. Sodišče pa ni tako postopalo in zato je bil plačilni nalog izdan stranki na podlagi postopka s katerimi so kršeni formalni predpisi § 38. zakona o sodnih taksah. Zato je bilo treba pritožbi trdke ugoditi.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 28. februarja izkazuje te izpremembe (vse številke v milijonih Din):

Zlata in devizna podloga se je skupno zmanjšala za 273 na 1.288'8. Zlato v blagajnah banke se je sicer povečalo za 5'6 na 1.126'2, zmanjšalo pa se je zlato v tujini za 4'3 na 133'5. Devizna podloga pa se je zmanjšala za 28'5 na 29.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se zmanjšale za 0'58 na 134'5.

Kovan denar v srebru in niklju je padel za 273 na 255'7.

Posojila so se zopet povečala. Skupno so se dvignila za 4'5 na 1.827'9, in sicer eskontna za 3'6 na 1.568'4, lombardna pa za 0'89 na 259'5.

Razna aktiva so se povečala za 4'1 na 308'3. Druge postavke na aktivni strani so ostale skoraj neizpremenjene.

Obtok bankovcev se je povečal za 48'8 na 4.322'2. Zmanjšale pa so se obveze na pokaz, in sicer za 84'1 na 1.240'7.

Skupno zlato in devizno kritje znaša 2977'0%, samo zlato pa 26'01%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Stanje naših kliringov

Saldo v nemško-jugoslovanskem kliringu je znašal v našo korist dne 27. februarja 255 milijonov Din, za 3 milijone Din več ko v prejšnjem tednu. Zadnje izplačilo je bilo po avizi št. 3336 z dne 1. novembra. — Naše terjatve proti italijanskim uvoznikom so v kliringu narasle na plus 15.9 milijonov Din, za 200.000 Din več ko pred enim tednom. Izplačila v približno 10 dneh. — Za 200.000 Din je narasel tudi naš saldo v kliringu s Švico ter znaša sedaj 5.8 milijonov Din. Na izplačilo je sedaj čakati 19 dni. — Francoški saldo v kliringu pa je znašal ob koncu januarja v naše breme 29.5 milijonov frankov.

Pogajanja med našo in češko-slovaško Narodno banko

Pogajanja med našo in češkoslovaško Narodno banko so že tako napredovala, da je jugoslovanska Narodna banka izjavila, da je pripravljena dovoliti kompenzacije v primerih, ki so po individualni preiskavi vredni upoštevanja. Kompenzacije bo odklonila le iz utemeljenih razlogov. Pogajanja med obema narodnima bankama pa se še nadaljujejo.

Hranilne vloge na Češkoslovaškem zopet rastejo

Koncem 1. 1934. so dosegle vse hranilne vloge na Češkoslovaškem znesek 20.541 milijonov Kč. Bile so sicer še za 98 milijonov Kč manjše ko pred enim letom in za 1180 milijonov manjše ko koncem leta 1932. Toda bile so že za skoraj 700 milijonov Kč večje, kakor v avgustu 1934., ko so s stanjem 19.988 milijonov Kč dosegle svojo najnižjo točko.

V zaščito penga

Na Madjarskem je bila izdana cela vrsta ukrepov, da se zaščiti penga. V bodoče ne bo smel noben madjarski državljan brez izrečnega dovoljenja madjarske Narodne banke prodati tujim državljanom delnic, vrednostnih papirjev ali obligacij. Devizna kupčija, ki je že sedaj pod strogo kontrolo, bo sedaj še bolj omejena. Ustanovi se posebna blagajna za vse terjatve tujcev. Madjarski državljanji bodo nakazovali vsa plačila za tuje dolgove te blagajni. Delovanje te blagajne pa bo Narodna banka še posebej kontrolirala. Končno so bili izdani tudi ostri ukrepi proti spekulaciji z zlatom.

*

Po izkazu Italijanske banke z dne 20. februarja se je njena zlata podloga povečala od 5.822 na 5.823 milijonov lir, devizna pa od 48'9 na 49'5 milijonov lir. Obtok bankovcev se je zmanjšal za 346'8 na 12.265 milijonov lir.

Italijanski državni dolgovi so v stalnem dvigu. Kakor poroča angleška revija »The Economist«, ko so prišli fašisti na vladno, so znašali državni dolgovi 97 milijard lir, danes pa znašajo že 154 in pol milijarde.

V Berlin je prišel zastopnik Royal Dutcha sir Deterding, ki ponuja Nemčiji 800 milijonov mark posojila, če da Nemčija njegovi družbi benčinski monopol v Nemčiji.

Kako ozdraviti naš denarni trg

Zahteve zastopnikov naših denarnih zavodov

Na kongresu zastopnikov vseh naših denarnih zavodov v Novem Sadu je bila po vsesraški debati sprejeta naslednja resolucija.

1. Kongres ugotavlja:

1. da so denarni zavodi v vsakem narodnem gospodarstvu regulator denarnega trga in zato hrbtenica narodnega gospodarstva;

2. da so denarni zavodi, ne po svoji krivdi, temveč zaradi uvedenih škodljivih moratorijskih ukrepov prenehali biti regulator našega denarnega trga;

3. da je naše denarništvo v pomanjkanju pravočasnih in potrebnih zakonskih ukrepov, ko tuji zaradi izdaje škodljivih zakonskih določil paralizirano in da je postala bančna kriza kronična, kar je povzročilo popolno desorganizacijo že itak neurejenih kreditnih razmer;

4. da moratorijske odredbe ne oživljajo gospodarstva in da se smejo uporabljati samo kot kratkotrajno začasno sredstvo, da se omogoči prehod k normalnemu gospodarskemu delovanju;

5. da državne ali od države privilegirane denarne ustanove niso in ne morejo biti gospodarstvu popolno nadomestilo za zasebno denarništvo;

6. da je pogoj za oživenje našega gospodarstva v obnovi zaupanja širokih narodnih slojev v denarne zavode, za kar je potrebna popolna stabilnost gospodarske in kreditne zakonodaje;

7. da so s pogostimi izpremembami moratorijskih določil bili privilegirani baš najbolj nemarni dolžniki, kar je moralo slabo vplivati na splošno moralno dolžnikov;

8. da je bil zadan zasebnemu denarništvo z najnovejšo uredbo o izpremembi in dopolnitvi uredbe o zaščiti kmeta največji udarec. Našemu imobiliziranemu denarništvo je s to uredbo vzeta možnost dela in vsakega rentabilnega poslovanja. To je popolnoma razumljivo, če se upoštevajo, da smejo denarni zavodi, ki so posojali zemljoradniškim, od teh pobirati samo 4-5% obresti, dočim naj sami plačujejo za sprejete kredite od Narodne banke po eskontu 5, a po lombardu 6% obresti, če imajo sploh pri njej kredit, dočim morajo plačevati za posojila pri zasebnih denarnih zavodih 8 do 10 odstotkov obresti;

9. da pomeni bonifikacija dolžne obresti po najnovejši uredbi o zaščiti kmeta rušenje načela spoštovanja pridobljenih pravic in da bodo zaradi te uredbe bilance skoraj vseh denarnih zavodov za 1. 1934. fiktivne;

10. da obrestna mera ogroža hranilne vloge, če je določena z najnovejšo uredbo o zaščiti kmeta na 4-5% za bivše dolgovalce;

Prometni minister o svojih nameranih reformah

Prometni minister Vujčić je sprejel novinarje in jim podal daljšo izjavo o svojih nameranih reformah.

Kot najbolj nujno je smatral reformo železniških tarif in je zato začel tudi to reformo že izvajati. Znižane so potniške tarife in one za prevoz prtljage, s 1. majem pa bo dovoljena polovična vožnja za obisk letovišč in Primorja, pripravlja pa se tudi že reforma tovornih tarif. Gospodarstvu je s tem dana možnost, da se premakne z mrtve točke. Uspeh teh reform pa je odvisen od tega, če se bodo dohodki železnice povečali, ker so potrebna za vzdrževanje in razvoj velika sredstva.

Dela se nadaljeva na reorganizaciji železnice na moderni podlagi, da se odpravi ves nepotreben birokratizem. Znižati se morajo tudi režijski stroški, kar bi omogočilo novo znižanje tarif.

Cilj vlade predsednika Jeyčića je, da državne železnice ne bodo samo fiskalno podjetje, temveč da v prvi vrsti služijo gospodarstvu in narodu ter ureditvi socialno-gospodarskih vprašanj naše države. O tem pa bo pozneje govoril obširneje, ko bo ta stvar že čisto dozorela.

Za gradnjo novih železnic mu je stavila vlada iz enomilijardnega posojila znatne vsote na razpolago. Podrobni program teh novih železnic bo objavljen, ko bo program potrjen od vlade.

Prvi razred v potniških vlakih je odpravljen, ker so se v tem razredu vozili večinoma potniki z brezplačnimi voznicami, vagoni 1. razreda pa so zelo težki,

11. da znašajo skupni dolgovi kmetov pri zasebnih denarnih zavodih v vsem le približno 1-7 milijarde dinarjev, in da je zato znašala vsa obrestna obremenitev po 6% v vsem le okoli 102 milijona Din, od katere vsote pa je znaten del že plačan;

12. da najnovejša uredba o izpremembi in dopolnitvi uredbe o zaščiti kmeta ni izraz niti socialnega niti gospodarskega obravnavanja vprašanja kmetijskih dolgov;

13. da bi pri linearni zaščiti kmeta 4-5% obrestna mera odgovarjala socialni pravičnosti samo v primeru, če bi se 1-5 odstotna obrestna razlika proti prejšnji šest odstotni obrestni meri prevladala na celoto, ne pa izključno le na eno panogo gospodarske delavnosti;

14. da bo nova uredba neizogibno vzmirla tudi one vlagatelje, ki s svojimi 8 milijardami vlog pri zasebnih zavodih še danes alimentirajo gospodarstvo, kar more povzročiti katastrofalne posledice;

15. da se ob izdaji uredbe o maksimiranju obrestne mere in uredbe o izpremembi in dopolnitvi uredbe o zaščiti kmeta, ki sta za gospodarstvo eminentne važnosti, ni izpolnila obljuba vlade, da se bo namreč iskalo pri reševanju finančnih in gospodarskih vprašanj sodelovanje z gospodarskimi organizacijami, zbornicami in združenji.

II.

Na podlagi teh ugotovitev prosi kongres kr. vladu, da v interesu oživenja gospodarstva in ureditve našega denarništva ter splošnih kreditnih razmer začne s takojšnjim reševanjem vsega kompleksa vseh gospodarskih in kreditnih problemov, in sicer po določenem programu in da se pri tej priliki tudi reši vprašanje bivših kmetijskih dolgov, in to ne na podlagi splošne, temveč individualne zaščite z razumnimi in zmernimi olajšavami. Pri tem sistematičnem in načrtnem delu bi se morale revidirati in zboljšati tudi druge uredbe, ki imajo zaenkrat le začasen značaj. Če bi bile pri takšnem reševanju gospodarskih in kreditnih problemov potrebne tudi kakšne žrtve, bi morale te pasti na celoto, ker se vse to tudi tiče celote.

Dosedanje enostransko delo, ki ni dalo ugodnih rezultatov, se mora nehati, zlasti pa ono, ki se tiče normiranja naših kreditnih odnošajev. Kajti nadaljevanje dosedanjega dela bi neizogibno usmerilo splošno kreditno politiko od zakonitega, danes paraliziranega denarništva k nezakonitemu, toda rentabilnemu oduševanju, od česar bi trpelo vse naše gospodarstvo.

da se je zaradi njih porabilo zelo mnogo kuriva in maže. Pa tudi spremnega osebjaja je največ zaposleno v 1. razredu. Znižala pa se je vožnja v 2. razredu in minister upa, da se bodo ljudje sedaj bolj posluževali 2. razreda.

Minister namerava uvesti lahke potniške vlake, ki bi vozili s povprečno hitrostjo 50 km na uro. Storjenih je tudi že več korakov, da se poveča hitrost drugih vlakov.

Končno je minister Vujčić izjavil, da bo gledal na to, da doseže sodelovanje železnice z drugimi prometnimi sredstvi. Njegov cilj je, da ne bo v državi kraja, ki ne bi bil zvezan z drugimi kraji vsaj z enim prevoznim sredstvom.

Delo gospodarskega sveta Male antante

O zadnjem zasedanju gospodarskega sveta Male antante je bil izdan naslednji, pretirano lakoničen komunikat:

Gospodarski svet Male antante je imel svoje četrto zasedanje v Pragi v dneh od 18. do 27. februarja.

Svet je razpravljal predvsem o trgovinskih odnošajih med vsemi tremi državami Male antante in je izdelal načrt o zamenjavi blaga za 1. 1935. Svet je sprejel resolucijo, s katero naj se zajamči uresničenje gospodarskega zblizanja vseh treh držav Male antante. V ta namen je določil načrt del, ki se naj izvedejo v letu 1935.

Nadalje je proučil rezultate po zadnjem zasedanju v vseh treh državah Male antante doseženega delovanja za uresničenje načrta sodelovanja in unifikacije, ki

je bil določen na prvih treh zasedanjih. Končno je razpravljaj svet o načrtu stalne gospodarske razstave držav Male antante in Balkanske zveze. Prihodnje zasedanje gospodarskega sveta Male antante bo dne 17. junija v Bukarešti.

Zunanja trgovina

Italija je ublažila uvozne prepovedi

Italijansko finančno ministrstvo je dalo vsem carinarnicam nova navodila glede uvoza tujega blaga. S temi navodili so prejšnje uvozne prepovedi znatno ublažene za blago iz vseh držav, s katerimi je sklenila Italija klirinške dogovore. Te države so: Bolgarija, Jugoslavija, Madjarska, Nemčija, Rumunija, Turčija in Urugvaj. Iz vseh teh držav se morejo uvoziti v času do 31. marca 1935 iste količine blaga, kakor lani. Uvozniki pa morajo pri uvozu dokazati, da so lani v tem razdobju v resnici uvozili iste količine.

Padanje nemškega izvoza

V januarju je dosegel nemški izvoz rekordno nizino. Pasiva bilance znaša 105 milijonov mark, to je več ko dvojni deficit decembra 1934 in petkrat toliko ko januarja 1934. Položaj je postal tako resen, da smatra vlada za potrebno revizijo vseh klirinških sporazumov med Nemčijo in drugimi državami.

Uvoz je dosegel v januarju 404 milijone mark (lani v decembru 399 in januarju 372), torej je narasel. Izvoz pa se ceni samo na 299 milijonov (v lanskem decembru 354 in v januarju 350).

Najbolj in občutno je padel izvoz industrijskih izdelkov. Teh so izvozili v januarju le za 234 milijonov mark ali za 50 milijonov manj ko v decembru in 24 milijonov manj ko v januarju 1934. Dvig uvoza pa gre pred vsem na račun tekstilskih sirovin. Prištetih bi bilo v eksportu še kot nevidni del promet po ladjah, ki pa ob splošni in še posebni nemški krizi svetovne trgovine tudi stalno pada.

Uvoz sirovin v Nemčijo kaže s svojim dvigom, da se domača trgovina še vedno širi, pa tudi to, da razni poskusi z nadomestnimi sirovinami nimajo velikega pomena. Padec zunanje trgovine utesne postati nevaren, ker je v Nemčiji živela ena šestina trgovskega in industrijskega prebivalstva od eksportnega prometa. Njihova zaposlitev v domači trgovini bi bila težavna celo v ugodnejših časih, a zdaj je zelo resen problem.

*

Tudi švedska vlada je v Rimu protestirala proti italijanskim uvoznim omejitvam.

Izvoz Češkoslovaške na Kitajsko stalno raste. Samo v prvih 11 mesecih lanskega leta je Češkoslovaška uvozila na Kitajsko za 5'5 milijonov Kč več blaga, kakor pa ga je uvozila iz Kitajske.

Češkoslovaško kmetijsko ministrstvo bo z javnimi plakati posvarilo kmetovalce, naj sejejo manj pšenice.

Češkoslovaška-madjarska kompenzacijska pogodba je bila podaljšana do konca marca. Obenem so napovedana nova trgovinska pogajanja, ki se bodo nanašala tudi na olajšanje obmejnega prometa ter uvedbo klavzule največje ugodnosti za nekatere uvozne predmete.

Radio Corporation of America, ki je zaključila 1. 1933. z 0'58 milj. dolarjev čistih izgub, izkazuje za 1. 1934. čisti dobiček v višini 4'25 milijonov dolarjev.

Že v 24 urah

harva, plesira in ke-mitno snazi obleke, klubuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Olajšave glede zemljarine

Finančni minister je izdal pravilnik za izvrševanje uredbe o olajšavah plačevanja zemljarine za davčno leto 1935.

Po tem pravilniku se znižuje katastrski čisti donos kot davčna osnova za zemljarino za vse njive v državi. Za vinograde pa velja ta olajšava le za nekatere skalnate vinograde v Savski, Primorski in Zet-ski banovini. Slovenski vinogradarji olajšave niso deležni.

Sladkor se je v Zagrebu podražil

V zadnjem času se je v Zagrebu sladkor znatno podražil. Še pred tremi tedni se je prodajal sladkor na debelo po teh cenah: kristalni sladkor po 11'20 Din, sladkor v prahu in kockah pa po 13'20 Din. Sedaj je cena kristalnemu sladkorju na debelo povišana na 12'20 do 12'40, sladkorju v kockah in v prahu pa na 14'05 do 14'30 Din za kg. Trgovci pa napovedujejo še nadaljnjo podražitev sladkorja, ker jim ni mogoče prodajati sladkorja po nižjih cenah. Do povišanja cen je prišlo vsled zopetne ustanovitve sladkornega kartela.

Poljska valutna in gospodarska politika

Na plenarni seji senata je poročal ministrski predsednik Kozłowski o gospodarski in valutni politiki Poljske. V nasprotju z avtarkičnimi tendencami po vsem svetu je Poljska za povečanje zamenjave blaga z drugimi državami. Gospodarski položaj označuje brezpogojna valutna stabilizacija, znatno zboljšanje na kapitalnem trgu ter dvig proizvodnje in izvoza. Cene agrarnih proizvodov pa so doživele katastrofalen padec. Zato bo vlada davčno in socialno obremenitev na deželi znatno znižala. Ministrski predsednik je nadalje napovedal temeljito reformo davčnega sistema. Točnim davkoplačevalcem bodo dovoljene znatne ugodnosti. Tako bo črtano davkoplačevalec, ki so v zadnjih dveh letih redno in točno plačevali vse davke, 70 odstotkov zaostankov iz prejšnjih let. Končno je napovedal ministrski predsednik razpis notranjega posojila, ki se bo v celoti uporabilo le za investicije in prav nič za kritje proračunskega primanjkljaja.

Avtomobilska proizvodnja narašča

Svetovna avtomobilska proizvodnja je znašala v srečnem zadnjem konjunktornem letu 1929 še 6,32 milijonov voz. Nato je začela padati in dosegla v l. 1932 z malo manj ko dvema milijonoma voz svojo najnižjo točko. Nato se je začela proizvodnja avtomobilov zopet večati in se dvignila v l. 1933 na 2,98, v l. 1934 pa že na 3,75 milijonov voz.

Na prvem mestu v avtomobilski proizvodnji so še vedno Združene države Sev. Amerike, ki so proizvele l. 1929 5,3, leta 1933 1,9 in l. 1934 2,7 milijonov voz. Na drugem mestu je Vel. Britanija, ki je proizvela v l. 1929 238.000 voz in povišala v l. 1934 svojo avtomobilsko proizvodnjo na 315.000 voz. Povečala se je tudi proizvodnja Nemčije, in sicer od 127.000 v l. 1929 na 162.000 voz v l. 1934. Nazadnje pa je avtomobilska proizvodnja v Kanadi in Franciji. V Kanadi je padla od 263 tisoč v l. 1929 na 60.000 v l. 1932 in 125.000 v l. 1934, v Franciji pa od 245 na 174 in na 199 tisoč voz.

Dobave-licitacije

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 14. marca ponudbe o dobavi 60 kg bakrenih palic in 1000 kg strojnega olja; do 21. marca pa o dobavi raznega orodja, vijakov, matic, podložnih plošč itd.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 17. marca ponudbe o dobavi usnja, lanene jadrenine, razne pločevine, vijakov, žice, zakovic, šarnirjev, svinčene minijs, firneža, karbida, lesa, motvoza itd.; do 18. marca o dobavi pisarniškega materiala.

Dne 18. marca bo pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu ofertna licitacija za dobavo 8800 kg bakrenih trakov. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki v pisarni Zbornice TOI.)

Les se proda z ofertno licitacijo dne 26. marca pri Direkciji šum v Ljubljani, dne 27. marca pa pri direkciji šum v Vinkovcih. (Pogoji na vpogled v pisarni Zbornice za TOI.)

Izdelava 400 zimskih oblek. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za izdelavo 400 zimskih bluz, hlač in 400 kap. Licitacija bo dne 16. marca ob 11. uri v pisarni ekonomskega odseka, soba št. 42, Sv. Jakoba trg št. 2. Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 5% kavecija. Pogoji po Din 40' — v pisarni direkcije.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 15. marca ponudbe o dobavi 1500 kg žebeljev.

Pri Generalni direkciji drž. železnice v Beogradu bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 15. marca za dobavo 13.066 m jermenov, 795 kg vrvice za šivanje, 2500 jermenov za okna železniških vagonov, 294.000 kg železne strešne pločevine ter 1 kompletne naprave za preizkus električne kurjave kurznih vagonov; dne 16. marca za dobavo električnega instalacijskega materiala; dne 18. marca za dobavo raznega elektro-materiala; dne 19. marca za do-

bavo 5919 kg raznega usnja, 511 in 608 čevljev, raznih govejih kož ter za dobavo 99.838 kg raznih kemikalij; dne 20. marca za dobavo električnega instalacijskega materiala; dne 21. marca za dobavo delov za lokomotivske brzinomere, 14.183 kg raznih lakov, 15 garnitur »Brotan« cevi za lokomotive; dne 22. marca za dobavo materiala za lokomotivsko električno razsvetljavo, 26.540 kg konsistentne masti, 58.152 kg raznih olj, 12.651 kg govejega loja, 1590 kg vazelina, 42 kg glicerina, 135 kg masti za čiščenje poda, 21.285 smolnatih bakelj in 4260 stearinskih sveč; dne 25. marca za dobavo 44.080 kg cinkove pločevine, 2463 kilogramov svinčenih cevi, 470 kg svinčene pločevine, 24 kg »Pakfong« pločevine, 110 kg svinčenih zaliv in 12.241 kg raznih podložnih plošč za vijake.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Venizelistična revolucija v Grčiji

V petek zvečer je skupina grških oficirjev ter mornarjev, podprta od bataljona kretske evzonov nenadno napadla pomorski arzenal v Salamini ter se polastila v pristanišču vsidranih ladij. Istočasno se je izvršil podoben poizkus preobrata tudi v Atenah, kjer pa se je ponesrečil, ker so ostale čete vladi Caldarisa zveste. Ko je vlada ostala gospodar položaja v Atenah, je bila tudi zapečatena usoda upornikov v Salamini, ki so bili po kratkem boju potisnjeni iz arzenala. Uporniki so nato na osvojenih bojnih ladjah pobegnili na visoko morje.

Vlada Caldarisa je takoj nato proglasila obsedno stanje in zaukazala letalom, da bombardirajo pobile bojne ladje. Kakor izhaja iz poznejših poročil, so ti bojne ladje tudi bombardirali, poškodovali dva torpedna rušilca in največjo križarko »Averov«, a so se morali naposled vsled ognja kanonov ladij težko poškodovani umakniti.

Vlada Caldarisa je izdala proglas na narod, v katerem javlja, da je gospodar položaja in da je revolucijo zanimala banda duševno zmedenih ljudi, ki je hotela spraviti na vlado reakcionarne struje.

Pozneje pa se je izkazalo, da je bilo vladno poročilo zelo optimistično in da še ni jasno, kdo bo zmagal v Grčiji. Revolucijo vodi stari Venizelos, ki je na čelu uporne vlade, katera se je sestavila na Kreti. Vse prebivalstvo Krete se je svojemu rojaku Venizelosu v celoti pridružil. Nadalje je velik del grških emigrantov iz Male Azije na strani Venizelosa. Tudi vse otočje je v protivladnem taboru. Čisto na strani Caldarisove vlade je le južna in srednja Grčija, dočim so Makedonija, Trakija in Solun večinoma na strani Venizelosa. Velik del atenskega prebivalstva pa se še ni opredelil na nobeno stran. V Makedoniji je tudi že prišlo do boja med vladnimi in upornimi četami. Kdo je v teh bojih zmagal, še ni jasno, ker poročata o zmagi obe stranki.

Vlada Caldarisa je aretirala vse opozicionalne voditelje, mobilizirala več letnikov vojakov iz nje zvestih provinc ter sprejela v vlado še gen. Metaksa, da s tem utrdi svojo avtoriteto.

Venizelos je pripravil revolucijo že dolgo in je prvi hip vlado iznenadil. Vlada ga je proglasila sedaj izven zakona in prav tako tudi vse oficirje v uporniški vojski.

Venizelos je znan po svoji italofilski politiki. Nekateri listi pišejo, da uživa Venizelos tudi podporo neke tuje sile.

Kako se bo revolucija v Grčiji končala, je trenutno še čisto nejasno, gotovo pa je to, da bo vsa Grčija zaradi tega silno trpela in da bodo njene gospodarske in finančne težave sedaj še prav znatno poglobljene.

Po zadnjih vesteh se je v Grčiji začela prava državljanska vojna. V Makedoniji so

uporniki po prvih neuspehih zboljšali svoj položaj, ker sta se jima pridružili garniziji v Kavali in Seresu. Pričakuje se odločilna bitka za Solun.

Vlada pošilja proti upornikom vedno nove čete. Mobilizacija čet se nadaljuje v pospešenem tempu.

Zunanji minister Maksimos in mornariški minister Hadžikiakos sta odstopila, ker se ne strinjata z ukrepi vlade.

Venizelos je na Kreti ustanovil triumvirat, ki je prevzel vso oblast. Zaplenil je v podružnici Narodne banke 100 milijonov drahem. Na Kreti je baje začelo primanjkovati živil in vseh potrebščin. Poročajo celo o lakoti. Uporniške ladje so bile že nekaj časa brez premoga, nakrat pa so z neznan strani dobile velike količine premoga, da so sedaj dobro založene.

Množe se vesti, da hoče Venizelos porušiti balkanski sporazum in da je to glavni namen njegove revolucije. Trditev venizelistov, da so začeli z revolucijo, ker se vedno bolj širi monarhizem, je le preteveza.

Ministrski predsednik Caldaris je izjavil, da je Venizelosova revolucija velika nesreča za Grčijo. Venizelos je nastopil kot sovražnik domovine, da potepta vse ustavne svoboščine.

Poročila o poteku dogodkov v Grčiji so še zelo nejasna in si silno nasprotujejo. Jasno pa je že danes, da je ta revolucija v resnici silna nesreča za Grčijo, če ne naravnost katastrofa.

Doma in po svetu

Notranji minister Velja Popović je izjavil, da ne bo vlada prepovedala niti ene kandidatske liste, ki bo v skladu s predpisi volilnega zakona.

Banovinski odbor »Bojak« je na svoji nedeljski seji sklenil, da ostane še naprej patriotska nadstrankarska organizacija in da se zato volilnega boja ne udeleži. Predlog, da se »Bojak« udeleži volitev na listi predsednika vlade g. Jevtića, je zato padel.

Deputacija volitev iz Vukovarja je obiskala finančnega ministra dr. Stojadinovića in ga zaprosila, da kandidira v Vukovar. Finančni minister pa se je za povabilo zahvalil in izjavil, da na noben način ne kandidira pri sedanjih skupščinskih volitvah.

Občinski svet v Nancyju je soglasno sklenil, da se imenuje trg med bulvarom maršala Focha in mostom Desertom po našem blagopokojnem kralju.

Češkoslovaško-jugoslav. razstava knjige je bila v nedeljo slovesno otvorjena v Pragi. Razstavo je otvoril jugoslovanski poslanik Grisogono.

Niš ima 9486 volilnih upravičencev. Pri sedanjih volitvah voli mesto Niš prvič svojega poslanca in ne skupno z okrajem.

Število kandidatur v vsej državi je baje naraslo že na 7000.

Poštna hranilnica zgradi v Beogradu palačo. Gradbena dela so proračunjena na 15 milijonov Din in so bila oddana beograjski tvrdki Stojanović.

Naš parnik »Bosanka« je prišel zaradi silnega viharja, ki mu je zlomil krmilo, v veliko nevarnost. Posadki pa se je posrežilo, da je krmilo popravila in se rešila iz nevarnosti, še predno so ji druge ladje prišle na pomoč.

Za novega načelnika zagrebške železniške direkcije je imenovan inž. Terček.

Razpisano je mesto gen. direktorja na drž. posestvu v Belju. Zahteva se kvalifikacija, ki je predpisana za drž. uradnike VIII. skupine.

Tudi vse ljudske šole v Zagrebu so zaprte zaradi epidemije gripe. Iz istega vzroka je bila zaprta tudi gimnazija v Subotici.

Brezposelnih diplomiranih tehnikov je v vsej Jugoslaviji 4000, v Dravski banovini pa 200.

V Split je dospela pošiljka japonskih nalivnih peres in svinčnikov, ki so se prodajali po tako nizki ceni, da je bila v hipu razprodana vsa pošiljka.

Ravnatelj beograjskega občinskega gospodarsko-finančnega odseka in cela vrsta trošarinskih uradnikov so bili suspendirani, ker je disciplinarna preiskava ugotovila težke zlorabe uradnih funkcij.

Glavni blagajnik solijske davčne uprave je pobegnil. Ugotovili so v blagajni primanjkljaj v višini nad 4 milijone levov.

17 smrtnih obsodb je izreklo sodišče v Salzburgu nad mladimi narodnimi socialisti, ki so bili obtoženi po zakonu o razstrelivih, ki je bil izdan, da se preprečijo atentati. Smrtna obsodba je izzvala v vsej Avstriji največje razburjenje.

V soboto se je začel na Dunaju proces proti bivšemu ministru dr. Rintelenu zaradi poizkusa veleizdaje. Rintelen je na eni strani ohromljen in se je moralo njegovo zasliševanje večkrat prekiniti. Rintelen taji vsako krivdo. Zaradi popolne izčrpanosti dr. Rintelena je bilo nadaljevanje procesa odloženo.

Gardo je dobil s 1. marcem Dunaj. Ustanovljen je bil poseben gardni bataljon, kateremu pripadajo samo najmanj 174 cm visoki oficirji in vojniki.

V vodstvu komunistične stranke in v sovjetski vladi so nastale precejšnje izpremembe. Za Stalinovega pomočnika je imenovan Andrejev, za prometnega ministra pa Kaganovič, dosedanji Stalinov pomočnik. Mesto ubitega Kirova in umrlega Kujbiševa sta imenovana Subrikov in Rjačinski.

Bivši šef budimpeštanske policije, ki je bil zaradi falzificiranja francoskih bankovcev obsojen na 4 leta ječe, je svojo kazen odsedel in namerava sedaj odpreti kino-gledališče.

Veliko število beguncev iz grškega Dekaneza je prosilo abesinskega cesarja, da jih sprejme v abesinsko vojsko.

Reorganizacija kitajske armade bodo po novem kitajsko-japonskem sporazumu izvedli japonski oficirji. Japonska posodi nadalje Kitajski večjo vsoto denarja, da more Kitajska prebroditi sedanje finančne težave. Posojilo pa bi bilo le kratkoročno.

Kljub vsemu terorju narodnih socialistov in njih gonji proti židovstvu je v Berlinu število mešanih zakonov (med Nemci in Židi) poraslo od 34 v l. 1933 na 37 po milje v l. 1934.

Znameniti nemški dirigent Furtwängler, ki je bil odpuščen kot dirigent Berlinske filharmonije, ker je v obrambi komponista Hindemitha prišel v konflikt z narodnimi socialisti, je sedaj podal izjavo svoje popolne udanosti Hitlerju. Z izjavo je bilo Furtwänglerju vse oproščeno in se vrne na staro mesto.

Možganski trust so po ameriškem vzoru sestavili sedaj tudi v Mandžuriji.

Iz letal sta skočila dva saljubljenca pri Baslu v Švici. Oba sta tresla s tako silo na zemljo, da je bila prest 30 cm globoko pod njima razrita.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 6. marca. 12.00: Odmevi iz Balkana (plošče) — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, Slavni dirigenti na ploščah — 18.00: Plošče po željah — 18.30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) — 19.00: Sokolsko pred. — 19.20: Čas, jedilni list, program za četrtek — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Prenos opere iz Ljubljane, v odmoru: čas in poročila.

Četrtek, dne 7. marca. 12.00: Ruska instrumentalna glasba na ploščah — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, Fjodor Šaljapin poje na ploščah — 18.00: Plošče — 18.20: Narodna Odrbana — 18.50: Srbohrvaščina (dr. Rupel) 19.20: Čas, jedilni list, program za petek — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Kulturni pomen Masaryka za Jugoslavijo (dr. Veber) — 20.30: Koncert Bežigradskega pevskega društva, vmes saksofon solo, g. Zihelr Miloš — 21.30: Čas, poročila — 21.50: Radijski orkester: Operetni večer, vmes operetne pesmi na ploščah.

Spedijsko podjetje

R. Ranzinger
Ljubljana Telefon 20-60

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim tirom od glav. kolodvora. Carinsko skladišče. Mestne trošarine prosto skladišče. Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili

Naročite in širite

Trgovski list!